

Informovanosťou proti extrémizmu na internete

Dôveruj, ale preveruj

INŠTITÚT ĽUDSKÝCH PRÁV
HUMAN RIGHTS INSTITUTE

Informovanosťou proti extrémizmu na internete

Dôveruj, ale preveruj

Médiá si navzájom odporujú, klamú, neviem sa v tom vyznať. Ako rozoznať, čo je skutočnosť a čo je výmysel?

Nie je to také jednoduché, informácie v médiách nie sú čierno-biele, postavené iba na lži alebo pravde. Niekedy môžu byť informácie iba skreslené názormi autora, inokedy sa môže jednať o priamu manipuláciu. Aké faktory vplyvajú na objektivitu obsahu médií a ako sa to naučiť rozoznávať rozoberáme v Kapitole 1 na str. 5.

Čítal som na nete o nebezpečenstve, chcel som upozorniť kamošov, potom sa to ukázalo ako hlúposť a vyšiel som na smiech. Dá sa to nejako rozoznať?

Veľakrát áno, natrafil si pravdepodobne na tzv. hoax, internetom šírenú nepravdivú, bombastickú alebo šokujúcu správu, ktorú často šíria ich autori iba pre zábavu. O tom, ako ich rozoznávať a ako sa pred nimi chrániť, sa dozviete v Kapitole 2 na str. 13.

Na vedecké zistenia sú rôzne názory, keď máme slobodu prejavu, treba, aby médiá informovali o všetkých a mohli sme sa rozhodnúť sami.

Áno, máme slobodu prejavu a každý má právo na svoj názor, to však neznamená, že každý má právo na svoje „fakty“. Postupy vedeckého bádania sú zložité, desaťročiami overené systémy, ktorých spoľahlivosť je neustále zdokonaľovaná. Ako rozoznať podvodníkov a šarlatánov na internete a aké nebezpečenstvo predstavujú sa dozviete v Kapitole 2 na str. 19.

V online diskusii mi povedali, že trolujem. Čo to je?

Trollovanie je odvodené od anglického slova troll. V internetovom slangu je to anonymný účastník online diskusií alebo blogov, ktorý zámerne píše provokatívne alebo urážlivé príspevky a tak sa snaží narúšať normálnu diskusiu. Viac o tom, ako funguje trollovanie a ako ho rozoznať, sa dozviete v Kapitole 2 na str. 24.

Môjmu kamarátovi zmazali webstránku a počul som o chalanovi, ktorý mal problémy v škole kvôli tomu, čo zdieľal. To sloboda prejavu neplatí?

Každý a každá má právo prejavit slobodne svoj názor, pokiaľ tým neprekračuje hranicu práv niekoho iného. Nikto vás nemôže beztrestne osočovať, poškodzovať vaše dobré meno, vydierať alebo vás urážať kvôli vašej príslušnosti napríklad k náboženstvu alebo etnickej skupine. Niečo podobné bol asi prípad onej stránky, aj webmasti musia rešpektovať zákony. Poškodzovanie dobrého mena je „iba“ o priestupok, zato rasizmus, zjednodušene povedané, nie je názor, ale trestný čin. Viac v Kapitole 3 na str. 31.

Môžem ísť za FB status naozaj do „basy“?

Stali sa už také prípady. Aj keď internet poskytuje pocit anonymity, stále tu platí trestno-právna zodpovednosť každého z nás. Je to podobné, ako keby si ten status verejne povedal pred triedou, alebo vonku. O tom, čo sa môže a nemôže na internete, sa dozviete viac v Kapitole 3 na str. 34.

Obsah

Kapitola 1

Internet ako médium: obsah, forma, realita.....4

Média sú konštrukcie.....5

Mediálne posolstvá obsahujú hodnoty a ideológie7

Obsah a forma sú v mediálnom prostredí úzko spojené.....8

Každé médium má vlastnú estetickú formu9

Kapitola 2

Nezmysly na internete: hoaxy, konšpiračné teórie, trollovia12

Hoax..... 13

Konšpiračné teórie 14

Ako fungujú konšpiračné teórie? 16

Nebezpečenstvo konšpiračných teórií..... 18

Krok k extrémizmu? 20

Propaganda..... 22

Troll 24

Obrana pred nezmyslami 26

Kapitola 3	
Extrémizmus na internete: čo sa môže a čo nemôže.....	30
Podpora a propagácia hnutí smerujúcich k potlačeniu práv a slobôd	32
Extrémistický materiál	33
Väzenie za Facebook	34
Kapitola 4	
Pre pedagógov a pedagogičky.....	36
Dať priestor nezmyslom z internetu v škole?	38
Kedy hovoriť o konšpiráciách?.....	39
Ako reagovať na extrémizmus?.....	40
Mediálna gramotnosť	41
Zoznam bibliografických odkazov	44

Informovanosťou proti extrémizmu na internete Dôveruj, ale preveruj

Zostavili: Mgr. Alena Krempaská, Mgr. Peter Weisenbacher, PhD.

Spolupracovali: Mgr. Alexandra Zibrinová

Dizajn Ján Prievozský

Linwe/Kraft

Vydal Inštitút ľudských práv – Human Rights Institute

Bratislava 2015

Náklad 2 000 kusov

Prvé vydanie

ISBN 978-80-971946-0-4

Rozmnožovať, rozširovať, a vystavovať toto dielo a odvodené diela je možné len pre nekomerčné účely a s uvedením autorov a vydavateľa.

Projekt bol finančne podporený z rozpočtu
Ministerstva vnútra Slovenskej republiky.

Ministerstvo vnútra
Slovenskej republiky

Prírodným stavom človeka vo vzťahu k iným ľuďom je dôvera. Dôverujeme aj ich výtvorom: textom, webom, časopisom. V súčasnosti sa však čoraz častejšie stretávame s klamlivými informáciami, webmi plnými výmyslov či dokonca protizákonného obsahu. Takzvané konšpiračné teórie najprv zaplavili internet, dnes už zvyšujú predajnosť špeciálnych magazínov, „hlásatelia pravdy“ nachádzajú publikum v diskusných skupinách a prenikajú už i do kníhkupectiev.

Ako rozlíšiť užitočné webstánky od nezmyslov? Ako odhaliť mediálne manipulácie a propagandu? Čo je to hoax a troll? Na tieto i ďalšie otázky odpovedá publikácia, ktorú držíte v rukách. Poskytuje overené spôsoby ako použiť staré porekadlo „dôveruj, ale preveruj“ v dnešnej dobe. Obsahuje stručné a jasné tipy ako sa brániť, ako si informácie overiť a nevyjsť na posmech u kamarátov.

